

**Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение
«Средняя общеобразовательная школа № 3 с. Чермен»**

«Рассмотрено»

на заседании МО

Протокол № _____

от «__» _____ 2023

«Согласовано»

зам. директора по УВР

_____ /Мизиева/З.А./

«__» _____ 2023г.

«Утверждено»

директор МБОУ

«СОШ №3 с.Чермен»

_____ /БаркинхоеваЛ.И./

«__» _____ 2023г.

Рабочая программа
по родной литературе
(ингушской)
4 класс

Кхетора каьхат

Вахар дегладоагла лилма, техника, культура дегладарца. Царга хьежжа хила беа дешархошта тахан беш бола хьехам. Школашка вахарцара бувзам члоагларо дладех хьехархошкара дешархой теркам глабахийта дезар – дукхагла долча даькье шоашка уйла яйтар, лилман лардаш тошкаш болх байтар, лодаьчоах вахаре пайда эца ховргдолаш.

Наьна мотт лодабар, грамматика хар боккха лоархлар болаш да дешархой кхетам деглабоалабара, хлана аьлча, мотт лодабарца кхетаю мета хозал, из бляхий хилар, кхыча кьамий мотт а дикагла кхетабу бераша, цар культура йовза а новкьостал ду. Дешархошта длахьехар хила деза уж кхетаргболаш, ценача, аттача меттала, лодаьчоах ма хулла дукхагла дукхагла пайда эца йиш хургйолаш. Цудухьа наьна мотт хьехачо керттердар хьакьоастадеш, цунна теркам глабохийташ, грамматически бокьонаш вляши юсташ бе беа ший болх.

Наьна метта урокаш гла дешархоша гларглай метта грамматически лардаш лодаю, кьамаьл шаьрдара балхаш а ду.

Таханарча школан хьалхашка латт доккхий декхараш. Керттерча даькье уж да хьалкхувш йоагла глехье эдел долаш, глулакхаца, нахаца товш, лимерза, ший моттиг дладлаца ховш, Даьхе а, кьам а, дезал а лоархларш, шийна хьалхашка латта декхараш кхетадеш, цу хьакьахьа кьахьегаш, дийша, лилман лардаш лодаья, вахаре царех пайда эца ховш хьалкхьяр.

Дешархой кьамаьла культура лакхьари лодаьчун навькаш деглайоалаяри хила деза хларо урока. Из болх длахьо тайп-тайпара упражненеш кхоачашьярца. Упраженеша новкьостал ду лодаья бокьонаш члоаглье, орфографически а пунктуационни говзал члоаглье, грамматически материал дикагла кхетае а, йоазонца цунах пайда эца а.

Говзамеча йоазонех пайда эцаш, дувзадена кьамаьл шаьрдеш дешархой теркам глабахийта беа хьехархочо сочиненеш, изложенеш язьяра,говзамеча текста тошкам бе лодабара.

Тайп-тайпарча дошлоргех пайда эца лодае деза хьехархочо бераш, шоаш бувцаш бола мотт бляхий, ира, говза, хоза бувцаргболаш, кьамаьл деча хана а йоазув деш а глараташ дергдоацаш. Хларо уроках, кердачох хоам беш, хьалха лодаьр дагалувцийта деза дешархошка, кердачун хьалха лодаьчунца бувзам а беш.

Хларо классе шу дладолалуш а шу чакхдоалаш а хьалха лодаьр кердаккха деза дешархошца, программаца белгалбаьккха дувзадена кьамаьл шаьрдара болх бизза длабахьа беа.

Гларглай мотт хьехара глулакх доаггларча тайпара хьехархочо длахьой, дешархошта шоай наьна мотт безалургба, шоаш лодабеча кхыча кьамий метай бокьонаш йовза атта хургда.

Календарно-тематическое планирование

№ урока	Тема урока	Сахьатий боарам	Календ. ха	
			план.	фактич.
1.	Даьй – мохк-Г1алг1айче.	1		
2.	Хамхоев А. «Г1алг1ай мохк». Яндиев Дж. «Тахан со г1озваьнна...»	1		
3.	Чахкиев С. «Магас». Гагиев Г. «Магас-г1ала».	1		
4.	Гагиев Г. «Къамаьл». Осмиев Хь. «Ма къаьга доаг1а...» Чахкиев С. «Наьсаре»	1		
5.	Кодзоев Т. «Г1ишлонхой 1уйре». Озиев С. «Даьхен ираз 1алашде».	1		
6.	Вай байракх. Вай герб. Паччахьалкхен гимнах. Г1алг1ай республика Конституци.Гагиев Г. «Вай Конституцех»	1		
7.	Классал арахьа дешар. «Берех, берий г1улакхех дола дувцараш». Хьамсара 1алама сурташ.	1		
8.	Гагиев Г. «Г1аьнаш легаш ха». Торшхоев И. «Хьунаг1ара гуйран 1уйре». Шадиев С. «Эггара боккхаг1бола чкъаьра»	1		
9.	Саракаев Хь. «Аьхки сала 1ар» Ведзижев А. «Эг1ар»	1		
10.	Къахьегам,г1улакх, эздел – вай доттаг1ий ба. Плиев М-С. «Кхоанен даьй».	1		
11.	Осмиев Хь. «Безам ба са». Ужахова Х. «Г1ишлонхой». Берсанов Х. «Дикадар , водар».	1		
12.	Костоев 1. «Къоаной К1анти». Плиев М.-С. «Йиь хьажк1а».	1		
13.	Шадиев С. «Лейлай ц1ай». Шадиев С. «Хьаг1».	1		
14.	Халкъа багахбувцам. «Багахбувцама дош-хозала хьаст» Танкиев А . Иллеш.	1		
15.	Кицаш. Ховли – довзалеш. Фаьлга хьалха оалараш. «Тешаме новкъост» (фаьлг).	1		
16.	«Берза дув» , «Борзи ж1алии» (фаьлгаш). «Маьра к1аьнк» (фаьлг).	1		
17.	«Дошо фийг (фаьлг). «Кхо хьехар» (фаьлг). «Къе саги борзи» фаьлг.	1		
18.	«1овдалча берзах бола фаьлг».	1		

	Машараи доттаг 1агаи т1ехъа. «Доттаг 1а» Гагиев Г.			
19.	Мальсагов К. З. «Найна мотт», «Сердалонга бода никъ.» Котиева Н. «Осканов Суламбик-халкъа турпал» Котиева Н.	1		
20.	«Машар» Гагиев Г. «Ма дика дар...» Хамхоев А. « Сона байнаб т1ом» Вышегуров. М. «Бераш даьхен кхоане я»	1		
21.	«Хаьхочун да» Чахкиев С. Осмиев Хь. «Шоайла машар лоаттабе» Озиев С.	1		
22.	Озиев С. «Къахьегам» , «Кадайли мекъали» , «Совг1ат». Озиев С. «Бераш-дегаг1оз»	1		
23.	Зязиков Б. «Б1аьсти». Осмиев Хь. «Керда шу» , «Б1аьсти йоаг1а». Муталиев Хь. «Кулгаши б1аргаши». «Б1аьстан дог1а».	1		
24.	Хашагульгов 1 «Лийг»» . Г1алг1ай йоазонхой. Веджижев А. «Мух». Веджижев А. «Низа овла»	1		
25.	Чахкиев С. «Безама юхъанцара оаг1илг» Чахкиев С. «Нана»	1		
26.	Плиев М-С. «Тирк» , «Бутт» Плиев М-С. «Са моаршал да хьога»	1		
27.	Гагиев Г. «Г1айг1а оаш ма елаш», «Г1араг1ураш» Дувца вай ноаноех лаьца.	1		
28.	Шадиев С. «Даьци». Осмиев Хь. « Нана дагалаьца». Хамхоев А. « Кхалнах».	1		
29.	Хьамсара 1алама сурташ. Плиев А. «Шера ханаш», «Аькхе» Чаплина В. «Ткъамашца лела сахьат»	1		
30.	Муталиев Хь. «Нана». Гагиев Г. «Нана тхъайса улл.» Мальсагов .А. «Оаг1ув хьаллаьцача». Николаенко И. «Лоаман хий» Гагиев Г. «Даьхе» Плиев А. «Б1аьсти йоалаш»	1		
31.	Осмиев Хь. «Б1аьстан денош» , Гагиев Г. «Б1аьсти», Кодзоев Н. «Б1аьстинг» .Мякиев А. «С	1		
32.	Гагиев Г. «В1овнаш». «Г1аи цут1ехъеи».	1		
33.	Пушкин А. «1уйре». «1ан сайре».	1		
34.	Тютчев Ф. «Б1аьстан хиш». Блок А. « О, ма безам ба са ваха».	1		

